

Sygn. akt VIII U 1430/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Graul

Protokolant: Dorota Laszczuk

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. P. - Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wymiar składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek odwołania J. P. - Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 23 lipca 2013 r. nr (...) (...) - (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, iż J. P. - Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe (...) nie obowiązują podwyższona o 50% stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym od 01 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 1430/13 **UZASADNIENIE**

Decyzją z dnia 23.07.2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. podwyższył o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek (...) J. P. w S. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2013 roku do 31 marca 2014 roku, podając, że błędnie wskazywał on składkę na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1.93% zamiast w wysokości 2% w deklaracjach rozliczeniowych za miesiące od kwietnia do czerwca 2013 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik (...) J. P. w S., wnosząc o jej uchylenie. Uzasadniając swoje stanowisko płatnik wskazał, iż zaniżenie zobowiązania z tyt. składki wypadkowej nie wynikało ze złej woli a jedynie z faktu, że firma nie posiadając wyspecjalizowanych służb np. kadr czy działów płacowych, nie zawsze może na bieżąco śledzić wszelkie zmiany w dość szybko zmieniających się przepisach dotyczących wielu aspektów działalności gospodarczej. Płatnik uważa, że podjęcie decyzji o ukaraniu za zaniżenie składki wypadkowej o 0,07 % przez podniesienie obciążenia aż do 3 %. podstawy jest niesprawiedliwe i krzywdzące wobec faktu, że dotychczas rzetelnie i terminowo regulował zobowiązania względem ZUS. Płatnik wskazał, że ZUS zamiast poinformować o stwierdzonych nieprawidłowościach i wezwać do ich poprawy, od razu uciekł się do zastosowania sankcji.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. ZUS podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji oraz dodał, że sankcja wskazana w art. 34 ustawy wypadkowej ma charakter obligatoryjny, warunkowany – niewątpliwym w przedmiotowej sprawie – stwierdzeniem zaniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek (...) J. P. w S. w 2012 r. zatrudniał więcej niż 10 pracowników, w związku z czym zobowiązany był do składania do pozwanego organu deklaracji ZUS IWA. W latach 2003 - 2011 liczba ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego wynosiła: 2003rok = 12 osób, 2004rok = 12 osób, 2005rok= 11 osób, 2006rok = 10 osób, 2007rok = 9 osób, 2008rok =9 osób, 2010 rok= 9 osób, 2011 rok=9osób.

W dniu 25 stycznia 2013 r. płatnik składek (...) J. P. w S. złożył deklarację ZUS IWA dotyczącą roku 2012, w której wykazał m.in. kod przeważającego rodzaju działalności wg PKD 2007: 4120Z, tj. roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków oraz zgłosił do ubezpieczenia wypadkowego 10 osób.

Niesporne.

Płatnik składek zaniżył stopę procentową na ubezpieczenie wypadkowe za miesiące od kwiecień 2013r - do czerwiec 2013r, wykazując 1,93%, natomiast zgodnie z PKD 4120Z wskazanym na dokumencie ZUS IWA/2012 powinien wykazać 2% .

Do ustalenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w nieprawidłowej wysokości doszło wskutek błędu przez niedopatrzenie Z. K., tj.: osoby prowadzącej biuro rachunkowe zajmujące się obsługą księgowo-podatkową firmy płatnika. Wspomniany błąd powstał na skutek zasugerowania się wysokością procentu składki obowiązującej dla większości firm. Z. K. nadto wykazując w ZUS IWA/2012 r. stopę procentową 1,93 % był przekonany, że Zakład przekaze płatnikowi informację o wielkości stawki wypadkowej. Z. K. nie zapoznał się z treścią art. 33 ust 1 tzw. ustawy wypadkowej, który zwalnia tę instytucję z przekazywania informacji o prawidłowej wysokości stopy , o ile deklaracja ZUS IWA nie jest składana przez 3 kolejne lata kalendarzowe, a płatnik złożył tę deklarację dopiero w pierwszym roku .

Płatnik składek nie złożył w ZUS korekty deklaracji albowiem nie było takiego polecenia ze strony ZUS, nadto złożył odwołanie od decyzji i oczekuje wyjaśnienia sprawy .

Przed wydaniem decyzji Zakład nie wysłał do płatnika zawiadomienia o nieprawidłowościach.

Decyzją z dnia 23.07.2013 roku organ rentowy podwyższył o 50% stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązujące płatnika składek (...) J. P. w S. w roku składkowym obejmującym okres od 01.04.2013 roku do 31.03.2014 r.

Dowód: ZUS IWA k.3 akt składkowych, zeznania świadka Z. K. - k.36-37 akt sprawy, raport rozbieżności k.4 akt składkowych

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych oraz aktach sprawy, albowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności oraz autentyczności i brak było w ocenie Sądu przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności. Sąd uznał zeznania świadka Z. K. za wiarygodne, bowiem świadek szczerze i logicznie wytłumaczył, na czym polegał jego błąd. Sąd, mając na uwadze doświadczenie życiowe, uznał, iż taka sytuacja była możliwa i wystąpiła w rzeczywistości.

Sąd zważył, co następuje :

Odwołanie płatnika składek (...) J. P. w S. należało uwzględnić.

Przedmiotem sporu pozostawała interpretacja przepisu art. 34 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322 ze zm.).

Przepis art. 28 ust. 1 i 2 ww. ustawy kreuje dwie kategorie płatników składek:

- 1) płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych,
- 2) płatników zgłaszających do tegoż ubezpieczenia co najmniej 10 ubezpieczonych.

Dokonując takiego podziału ustawodawca posłużył się zatem kryterium liczby ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, które to kryterium doprecyzował w ust. 3 i 4 cytowanego artykułu. Dla każdej z wymienionych kategorii płatników określono odmienne zasady ustalania stopy procentowej składki i inny tryb postępowania w tym zakresie.

W przypadku płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych stopa procentowa składki jest zryczałtowana. Wynosi ona dla każdego płatnika z tej kategorii, niezależnie od grupy działalności, do jakiej został zaliczony, 50% najwyższej stopy procentowej ustalonej na dany rok składkowy dla grup działalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 30 ustawy. Do płatników tych nie ma zastosowania art. 29 powołanego aktu, wskazujący podstawę klasyfikowania grup działalności (PKD) i sposób ich kodowania (REGON) oraz art. 31 ust. 3 i 6, dotyczący danych, do jakich przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązany jest płatnik.

W odniesieniu do drugiej kategorii płatników (zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 ubezpieczonych) sytuacja jest bardziej złożona.

Zasadą jest, że opłacają oni składkę według ustalonej (w myśl art. 28 ust. 1 i art. 32 ww. ustawy) przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i podawanej do wiadomości płatnika zindywidualizowanej stopy procentowej. Stanowi ona iloczyn stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe właściwej dla grupy działalności, do której należy płatnik (ustalanej - zgodnie z art. 30 ustawy oraz § 4 i załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie różnicowania stopy procentowej składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zależności od zagrożeń zawodowych i ich skutków - Dz. U. 2002 r. Nr 200 poz. 1692 ze zm. - według przypisanej dla każdej z grup działalności kategorii ryzyka określonego wskaźnikami częstości poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, stwierdzonych chorób zawodowych i zatrudnionych w warunkach zagrożenia) i wskaźnika korygującego ustalanego dla danego płatnika stosownie do zasad określonych w art. 31 ustawy i § 5 - § 8 rozporządzenia, czyli według właściwej dla płatnika kategorii ryzyka mierzonej wskaźnikami częstości poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia.

W myśl art. 29 oraz art. 31 ust. 3 i 6 ww. ustawy, płatnicy należący do omawianej kategorii zobowiązani są zatem do przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych danych służących do ustalenia kategorii ryzyka dla swojej grupy działalności (takich jak rodzaj działalności według PKD ujęty w rejestrze REGON) oraz wskaźnika korygującego (liczba osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego oraz liczba poszkodowanych w wypadkach ogółem, poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych i ciężkich oraz zatrudnionych w warunkach zagrożenia). Do nich też ma zastosowanie regulacja art. 34 ust. 1 ustawy.

Zgodnie z zawartą w tym przepisie normą prawną nieprzekazanie przez tychże płatników danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, o jakich mowa w art. 31 i spowodowanie wskutek tego zaniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe implikuje obligatoryjne ustalenie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych

stopy procentowej składki na cały rok składkowy w wysokości 150% stopy procentowej określonej na podstawie prawidłowych danych, a nadto obowiązek zapłaty zaległych składek wraz z odsetkami.

Regulacja art. 34 ust. 3 ustawy dotyczy płatników niewymienionych w ust. 1, czyli tych, dla których Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ustala indywidualnej stopy procentowej składki i którzy określają ją sami, według zasad wynikających z art. 28 ust. 1 lub art. 33 ust. 1 i 2 tegoż aktu. Dla ustalenia stopy procentowej składki w przypadku tej kategorii płatników konieczne jest zatem prawidłowe określenie na podstawie art. 28 ust. 3 liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, by stwierdzić, czy ma zastosowanie zryczałtowana stopa procentowa, o jakiej mowa w ust. 1 tego artykułu lub przyjęcie właściwej grupy działalności, jeśli w grę wchodzi stopa procentowa składki zróżnicowana zgodnie z art. 33 ust. 1 według tego właśnie kryterium. Odpowiednie zastosowanie normy art. 34 ust. 1 ustawy do sytuacji opisanych przepisem ust. 3 polega więc na wymierzeniu przewidzianej w jej dyspozycji sankcji w postaci podwyższenia o 50% stopy procentowej składki podmiotom nieobjętym hipotezą tej normy, należącym do innych grup płatników, wobec których przepisy ustawy przewidują odmienne zasady ustalania stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe.

Odmienność zasad ustalania stopy procentowej składki dla poszczególnych kategorii płatników sprawia zaś, że o ile w art. 34 ust. 1 ustawy mowa jest o nieprzekazaniu danych lub przekazaniu nieprawdziwych danych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż to ten organ ustala dla płatników wymienionych w art. 28 ust. 2 ustawy stopę procentową składki i czyni to według reguł sprecyzowanych w tym przepisie oraz w oparciu o informacje wymienione w art. 31 ustawy, o tyle art. 34 ust. 3 stanowi o nieprawidłowym ustaleniu przez płatnika liczby ubezpieczonych lub grupy działalności, albowiem w przypadku płatników wymienionych w art. 28 ust. 1 oraz art. 33 ust. 1 i 2 ustawy oni sami określają stopę procentową składki na podstawie tych właśnie danych. Wspomniana sankcja nie znajduje jednak zastosowania w każdej sytuacji zaniżenia stopy procentowej składki, ale tylko wówczas, gdy nieprawidłowe jej ustalenie jest konsekwencją zachowań płatnika opisanych hipotezą normy art. 34 ust. 1 lub ust. 3 ustawy.

Przepisy prawa ubezpieczeń społecznych, zwłaszcza zaś przepisy kreujące sankcje dla płatników składek, powinny być interpretowane ściśle. Literalna wykładnia tychże przepisów prowadzi zaś do wniosku, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zastosować sankcję określoną w art. 34 ust. 1 w związku z art. 34 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych wobec płatników zgłaszających do ubezpieczenia wypadkowego nie więcej niż 9 ubezpieczonych tylko wówczas, gdy nieprawidłowo ustalili oni tę liczbę ubezpieczonych (niewłaściwie zastosowali art. 28 ust. 3 ustawy), a rezultatem tej nieprawidłowości było zaniżenie stopy procentowej składki.

W przypadku tej kategorii płatników, o jakich mowa w art. 28 ust. 1 ustawy, jedynie liczba osób zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego ma znaczenie dla ustalenia stopy procentowej składki, gdyż decyduje ona o zastosowaniu zryczałtowanej stopy procentowej, właściwej dla wszystkich płatników niezależnie od grupy działalności, do której należą. Zaniżenie stopy procentowej składki nie może więc być efektem nieprawidłowego ustalenia grupy działalności, skoro w myśl art. 29 ustawy płatnicy należący do tej kategorii nie są zobowiązani do jej określania i nie rzutuje ona w żaden sposób na wysokość tejże stopy procentowej. Pomiedzy nieprawidłowym ustaleniem liczby osób zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego a zaniżeniem stopy procentowej składki musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy. Ustawa wiąże bowiem sankcję z ust. 1 cytowanego artykułu tylko z tak oznaczoną przyczyną zaniżenia składki na przedmiotowe ubezpieczenie, a nie z każdym przypadkiem jej niewłaściwego obliczenia.

Przekazywanie przez płatnika do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki w wysokości niższej od wymaganej, jeśli wynika ono z innych powodów nie wyczerpuje hipotezy normy art. 34 ust. 3 w związku z ust. 1 i nie implikuje skutku objętego jej dyspozycją. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 roku, sygn. akt II UZP 1/11, LexPolonica nr 2454437)

Sąd, podzielając stanowisko Sądu Najwyższego, wyrażone w postanowieniu z dnia 4 lutego 2011 roku, uznał, iż w niniejszej sprawie doszło do błędu osoby zajmującej się rachunkowością zainteresowanego. W konsekwencji tego błędnie wskazano stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 1,93% zamiast w wysokości

2% w deklaracjach rozliczeniowych za miesiące kwietnia 2013r - do czerwca 2013r. Sąd zważył, iż płatnik złożył dokument ZUS IWA po raz pierwszy w związku z zatrudnieniem w 2012 r. 10 osób . Jak zostało ustalone, Z. K. wskazał niewłaściwą stopę procentową , gdyż zasugerował się wysokością procentu składki obowiązującej dla większości firm, którą mechanicznie powtórzył wypełniając deklarację IWA, jak również był przekonany, że Zakład przekaże płatnikowi informację o prawidłowej wielkości stawki wypadkowej, i na taką informację oczekiwał. Z materiału dowodowego nie wynika , aby płatnik składek działał umyślnie i celowo uiszczając składkę w zaniżonej wysokości. Organ rentowy w tym przypadku nie określał wymiaru składki na podstawie danych przekazanych przez pracodawcę, ale to płatnik samodzielnie ustalał jej wartość zgodnie z ustawowym obowiązkiem. Należy zauważyć, iż płatnik składek podał w deklaracji IWA prawidłową grupę działalności , jednakże przyporządkował do niej nieprawidłową stopę procentową składki. Powyższe dane nie stanowią danych nieprawdziwych implikujących winę i celowość działania, ale nieprawidłowe- noszące znamiona nieumyślnego, ludzkiego błędu , które ZUS był władny łatwo zweryfikować i zawiadomić o tym ubezpieczonego w celu złożenia odpowiedniej korekty deklaracji.

W konkluzji, z powyższych względów, Sąd doszedł do przekonania, że zaskarżona decyzja nie jest zasadna, wobec czego, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z wyżej powołanymi przepisami, orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Magdalena Graul